

Reinigen of desinfecteren?
En: welk middel is effectief?

10 definities, claims en adviezen

Schoon
Hygiënisch
Duurzaam

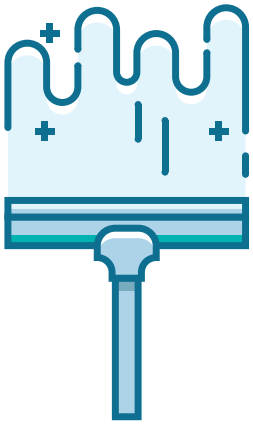
Bijna iedere wereldburger draagt tegenwoordig een mondkapje, niest in zijn elleboog en maakt vaker schoon. Hygiëne is anno 2021 actueler dan ooit tevoren. Wordt u al geconfronteerd met de vraag extra grondig te reinigen? Krijgt, of heeft, u vragen over desinfectiemiddelen en over hoe u deze herkent? In deze publicatie zetten NVZ en VSR de belangrijkste feiten nog eens op een rij.

Zo leest u wanneer reinigen volstaat of desinfectie nodig is, hoe u claims van producenten controleert, en wanneer iets een desinfectiemiddel is. Hierin spelen toelatingsnummers en databanken als het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) en het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) een belangrijke rol.

Kortom: als geheugensteun, om vragen die op u afkomen te kunnen beantwoorden en om zelf kritische keuzes te maken in middelen en methoden: 10 definities, claims en adviezen over reinigen, desinfectie en databanken.

Definities

1 Hygiëne

Hygiëne is de gehele praktijk van het onderhouden en bevorderen van een goede gezondheid door schoonmaken en desinfecteren, om zo de keten van infectie te doorbreken.

2 Reinigen/schoonmaken

Reinigen (of: schoonmaken) is het fysiek verwijderen van zichtbaar vuil, waardoor ongewenste micro-organismen (bijvoorbeeld bacteriën, virussen, allergenen en ziektekiemen) zich minder goed kunnen voeden en hechten. Met reinigen wordt 85% tot 90% van de micro-organismen fysiek verwijderd.

Daarnaast bereidt goede reiniging een oppervlak voor op eventuele desinfectie. Desinfectiemiddel bereikt na reiniging het oppervlak beter en micro-organismen hebben minder schuilplekken voor het desinfectiemiddel. Zonder goede reiniging heeft desinfectie geen zin.

3 Desinfecteren

Met desinfectie (ontsmetting) wordt de hoeveelheid micro-organismen gereduceerd tot een aanvaardbaar niveau waarbij het risico op besmetting zeer laag is. Desinfecteren gebeurt altijd na reiniging en alleen in specifieke gevallen, zoals in de voedingsindustrie en in grootkeukens, in de veeteelt, in zorg- en ziekenhuisinstellingen, en wanneer er lichaamsvloeistoffen zoals bloed aanwezig zijn. Kortom: in professionele omgevingen waar de kans op besmetting groot is en een groot risico vormt.

Andere situaties waarin dit laatste van toepassing is, kunnen zijn: het eigen huishouden – wanneer een huisgenoot een besmettelijke ziekte heeft, mensen met een verzwakt immuunsysteem, of plaatsen met micro-organismen zoals schimmels en groene aanslag.

4 Biociden

'Biociden' zijn stoffen en mengsels met werkzame stoffen die op chemische wijze ongewenste organismen zoals insecten, bacteriën en schimmels bestrijden. Hieronder vallen bijvoorbeeld desinfectiemiddelen en ongediertebestrijdingsmiddelen. De werkzame stof in een biocide kan een natuurlijke olie of extract zijn, een chemische stof of een micro-organisme zoals een virus of een schimmel. Middelen met een uitsluitend fysieke of mechanische werking, zoals een muizenval of vliegenmepper, zijn geen biociden.

5 Steriliseren

Een steriel oppervlak is een oppervlak dat volledig vrij is van bacteriën, virussen, schimmels en parasieten. Dit betekent dat het oppervlak (of voorwerp) op dat moment geen infectie kan veroorzaken. Dit is bijvoorbeeld van belang bij chirurgische instrumenten.

Overigens is een voorwerp of oppervlak altijd maar voor een beperkte tijd steriel; uiteindelijk zal een oppervlak weer besmet raken en zullen bacteriën zich – als niet wordt ingegrepen – weer vermeerderen tot een risicovol niveau.

Claims

Producenten van reinigings- en desinfectiemiddelen doen vaak claims over hun producten. Hoe schat je deze claims op waarde?

6 Biocideclaims/gemengd met biociden

Biocideclaims zijn claims die stellen of suggereren dat het middel microbiële belasting reduceert of bestrijdt, zoals – afhankelijk van de biocide – bacteriën of virussen. Desinfectiemiddelen zijn biociden en kunnen bijvoorbeeld claims zoals desinfecteren, ontsmetten, afdoden van bacteriën/virussen/gisten hebben (let op: niet uitputtend). Producten met dergelijke claims zijn biociden en om deze reden moeten ze zijn voorzien van een toelatingsnummer (zie punt 10 van deze publicatie).

Advies: Wanneer dergelijke claims worden gemaakt, vraag dan altijd om het toelatingsnummer. Hiermee kunt u nagaan of het toegelaten is en of het biocide volgens het wettelijk gebruiksvoorschrift zo gebruikt mag worden.

7 De claim ‘natuurlijke’ producten

Tegenwoordig claimen veel producenten dat hun producten van natuurlijke oorsprong zijn (of iets vergelijkbaars). Het product zou daardoor bijvoorbeeld beter werken, minder milieubelastend zijn en/of beter voor dieren zijn.

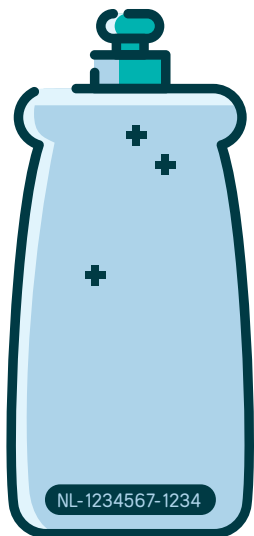
Advies: Vraag bij dergelijke claims altijd om onderbouwing van de leverancier, die is namelijk verplicht deze te onderbouwen. Let op: Er mag nooit geclaimd worden dat ‘natuurlijke’ producten veilig(er) zijn. Zie ook: 8 Veiligheidsclaim.

8 Veiligheidsclaim

De veiligheid van desinfectiemiddelen is strikt gereguleerd door Europese wetgeving, met name door REACH en de Biocidenverordening. Van producten mag dan ook niet worden geclaimd dan wel gesuggereerd dat deze veilig(er) zijn (dan andere producten). Toegelaten desinfectiemiddelen op de Europese markt gebracht, moeten *altijd* veilig zijn.

Adviezen

9 Desinfectiemiddel kiezen

Controleer bij de keuze voor een desinfectiemiddel in ieder geval het volgende:

1. de aanwezigheid van een toelatingsnummer op het etiket (format is 12345 N of NL-/EU-/SA-1234567-1234) en in de toelatingendatabank van het Ctgb¹. Is het product niet voorzien van een toelatingsnummer? Dan is het desinfectiemiddel niet toegelaten en mag u het niet als zodanig gebruiken. Gebruikt u het product toch, of heeft u het op voorraad, dan begaat u zelfs een economisch delict;
2. het toepassingsgebied. Bijvoorbeeld of een middel – als u het daarvoor wilt gebruiken – in een specifiek geval gebruikt mag worden. Bijvoorbeeld desinfectiemiddelen voor oppervlakken mogen niet zonder meer als handdesinfectiemiddel worden gebruikt en vice versa. Controleer het wettelijk gebruiksvorschrift
3. de doelorganismen. Desinfectiemiddelen worden namelijk toegelaten om een aantal specifieke (micro-)organismen te bestrijden. De toelatinghouder kan meer informatie geven over de doelorganismen.

Noot: m.u.v. middelen met een uitsluitend fysieke of mechanische werking, zoals een autoclaaf.

10 Hoe gebruikt u de toelatingendatabank?

Desinfectiemiddelen onderscheiden zich van reinigingsmiddelen door het toelatingsnummer. Ieder desinfectiemiddel behoort een dergelijk nummer te hebben. Controleer altijd of een desinfectiemiddel is toegelaten door gebruik te maken van een van de twee daarvoor bestemde toelatingendatabanken: de nationale databank van het Ctgb of de Europese variant van ECHA. In beide databanken staan alleen toegelaten desinfectiemiddelen.

Heeft het middel een toelatingsnummer in het format 12345 N of NL-/EU-/SA-1234567-1234, dan vindt u het over het algemeen terug in de toelatingendatabank van het Ctgb¹. U voert het toelatingsnummer van het desinfectiemiddel in bij 'naam', zie hiervoor het vergrootglas in de afbeelding. Maak uw selectie concreter door bij *Categorie* 'biocide' aan te vinken en eventueel via *Toon uitgebreide filters* meer gegevens in te vullen.

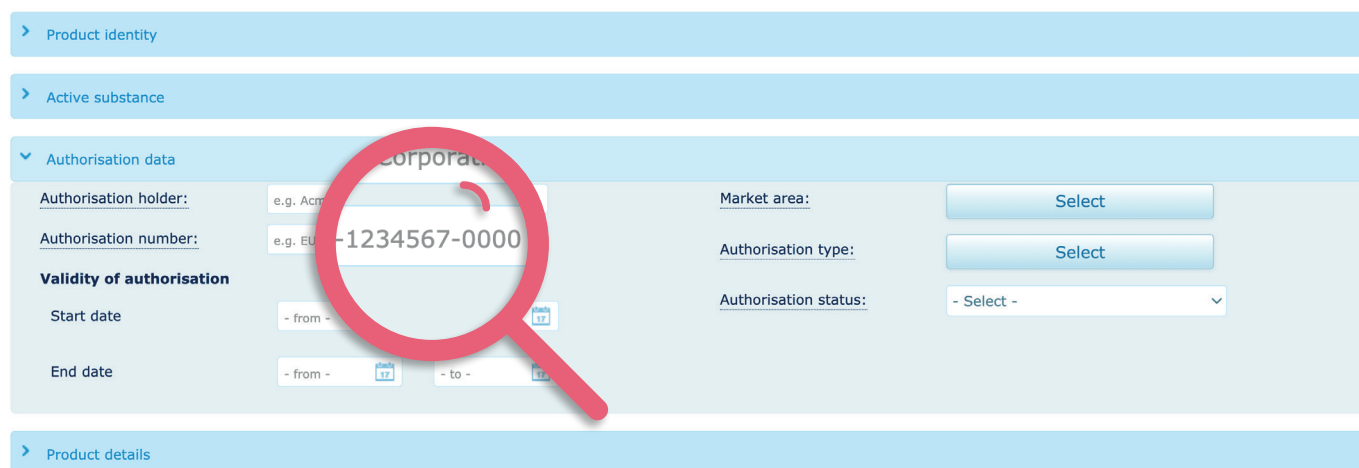
Let op. Biociden kunnen in Nederland toegelaten zijn op basis van een toelating elders in de Europese Unie. Zoeken naar een biocide daarom ook altijd de Europese ECHA-databank raadplegen. Zoeken met Nederlandse toelatingen geen resultaten geeft.

Downloaden Toon uitgebreide filters

Ieder desinfectiemiddel heeft een uniek toelatingsnummer, hieruit volgt dus ook één desinfectiemiddel. Het klikken op de naam geeft gedetailleerde informatie, bijvoorbeeld of het voor professioneel of particulier gebruik is, voor gebruik op handen en/of oppervlakken en of het werkzaam is tegen bacteriën en/of virussen. (Overigens kunt u in beide toelatingendatabanken ook zonder toelatingsnummer zoeken naar desinfectiemiddelen, en zoeken op een van deze details.)

Het kan zijn dat desinfectiemiddelen die een toelatingsnummer hebben met het format EU-/SA-1234567-1234, niet zijn terug te vinden in de Ctgb-toelatingendatabank. Dit komt door een overgangperiode van Nederlands naar Europees recht. Deze desinfectiemiddelen zijn dan terug te vinden op de site van het Europees Chemicaliën Agentschap (ECHA)². Via deze link komt u op de pagina voor toelatingen specifiek voor biociden. Open het menu Authorisation data en voer het toelatingsnummer in bij de balk onder het vergrootglas.

> Product identity

> Active substance

▼ Authorisation data

Authorisation holder: e.g. Acme Corporation

Authorisation number: e.g. EU-1234567-0000

Validity of authorisation

Start date: - from - [calendar icon]

End date: - from - [calendar icon] - to - [calendar icon]

Market area: [Select]

Authorisation type: [Select]

Authorisation status: - Select -

> Product details

Desinfectiemiddelen met een 'EU'-aanduiding zijn toegelaten in de hele EU.

Let op, producten waarbij NL-, EU-, of SA- *niet* aan het toelatingsnummer voorafgaat, zijn per definitie niet toegelaten in Nederland. Dit geldt voor bijvoorbeeld desinfectiemiddelen met 'BE' (België) of 'DE' (Duitsland) ervoor.

² echa.europa.eu/information-on-chemicals/biocidal-products

Contact

Neem voor meer informatie contact met ons op of bezoek onze websites.

NVZ – schoon | hygiënisch | duurzaam
Postbus 914
3700 AX Zeist
T 030 692 1880
E info@nvz.nl

Vereniging Schoonmaak Research (VSR)
Postbus 4076
5004 JB Tilburg
T 013 594 4346
E info@vsr-schoonmaak.nl

